

Preot
**TEOFIL GRIGORE
SLEVAȘ**

.....
**PĂRINTELE
SERAFIM
DUHOVNICUL**
.....

file din viața și activitatea
unui sfânt contemporan

Ediție revizuită și adăugită

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Ediție
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2025

INTRODUCERE

„Sunt și acum oameni nepătimitori și sfinți, plini de lumină dumnezeiască, ce petrec în mijlocul nostru și și-au omorât așa de mult mădularile lor de pe pământ (Col. 3, 5), dinspre toată necurăția și pofta pătimașă, încât nu numai că nu cugetă sau nu pornesc să facă de la ei vreun rău, dar nici îndemnați de alții nu rabdă vreo schimbare a stării de nepătimire pe care au dobândit-o.”

(Sfântul Simeon Noul Teolog, *Cele 225 capete*, Filocalia VI, Capete de Dumnezeu cuvântătoare și făptuitoare, cuv. 87)

Pământul românesc a zămislit de-a lungul veacurilor sfinți și sfințenie, fără întrerupere. Fie că vorbim de ținuturile dobrogene, unde avem mărturiile sfințeniei încă din primele veacuri creștine, fie de plaiurile Moldovei, Bucovinei sau Munteniei, care au fost și sunt izvor nesecat de monahi îmbunătățiți ori sfinți cunoscuți sau necunoscuți, fie zăbovim în schiturile și mănăstirile transilvane, unde constatăm că răsare mereu câte o personalitate duhovnicească aproape la fiecare generație, toate acestea lasă amprenta spiritualității românești peste timp.

Poate cea mai importantă zestre pe care a zămislit-o neamul românesc încă de la formarea sa ca

nație este zestrea spirituală, născută din sămânța apostolică sădită de Sfântul Apostol Andrei și crescută din plămada pământului nostru brăzdat de simplitatea, jertfelnicia și cuminența celor care l-au călcat. Dacă ar fi să enumerăm doar câțiva dintre părinții duhovnici cunoscuți contemporani, ne-am opri cel puțin la următorii: Arhimandritul Cleopa Ilie (1912-1998), Protosinghelul Nicodim Mândiță (1889-1975), Părintele Ilarion Argatu (1913-1999), Părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993), Părintele Nicolae Steinhardt (1912-1989), Arhimandritul Paulin Lecca (1914-1996), Părintele Sofian Boghiu (1912-2002), Părintele Arsenie Papacioc (1914-2011), Părintele Petroniu Tănase (1916-2011), Părintele Iustin Pârvu (1919-2013), Părintele Constantin Galeriu (1918-2003), Părintele Ioanichie Bălan (1930-2007), Ieromonahul Ghelasie Gheorghe de la Frăsinei (1944-2003), Părintele Paisie Olaru (1897-1990) sau Mitropolitul Bartolomeu Anania (1921-2011). Această umilă enumerare se constituie doar ca un reper, deoarece sfinții și duhovnicii de pe pământul românesc sunt un izvor nesecat, foarte mulți dintre ei fiind necunoscuți.

Între aceștia, vrednici de pomenire sunt părinții contemporani din zona Ardealului, dintre care: Părintele Arsenie Boca (1910-1989), Părintele Teofil Părăian (1929-2009) sau Părintele Rafail Noica (n. 1942), atât de îndrăgiți și apreciați de către generația de astăzi.

Ardealul a avut mereu un statut special, întrucât aici s-au ciocnit câteva civilizații în timp, încercând să se impună fiecare; dar, totul s-a filtrat prin ființa simplă și curată a neamului românesc, în pofida încercărilor permanente cu care s-a confruntat spiritului creștin românesc.

Și Biserica Ortodoxă din aceste ținuturi a avut o situație și o soartă la fel de grea; totuși, chiar dacă la un moment dat tot Ardealul fumega în urma distrugerii locașurilor sfinte și a mănăstirilor, chiar dacă spiritul calvin sau catolic încercau implementarea forțată a unui sistem religios total străin populației autohtone, totuși, nu s-a reușit acest lucru, întrucât plămada acestui pământ izvoara mereu rezistență sfântă și supraviețuia asemenea copacilor în urma furtunii. Trecând peste frământările sociale și spirituale, populația autohtonă a rezistat tuturor vitregiilor. A fost un răstimp de continuă renaștere spirituală caracterizată de simplitatea și profunzimea credinței, dar în același timp marcată de înțelepciunea duhovnicilor, care au călăuzit sufletele atât de zbuciumate prin labirintul suferințelor îndurate de națiunea română din Transilvania.

Situația s-a îndreptat spre normalitate la începutul secolului al XX-lea, atunci când a început reconstrucția schiturilor și mănăstirilor importante în Transilvania. Acest lucru coincide cu apariția câ-

torva personalități care au știut exact cum să reorganizeze monahismul românesc și să reconstruiască vechile schituri și mănăstiri din aceste ținuturi. Drumul se arăta însă foarte anevoios, dar prin răbdare, muncă și jertfă, lucrurile începeau să prindă un nou contur, iar mănăstirile, la început cu doi, trei sau mai mulți viețuitori, intrau în renașterea spirituală.

Așa s-a întâmplat și la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, aflată în inima României, pe valea râului Sâmbăta, la poalele munților Făgăraș. Mănăstirea Brâncoveanu își are începuturile în vremuri străvechi. După mai multe transformări, în zilele noastre întâlnim un complex mănăstiresc impresionant, dar dincolo de zidurile sale pulsează o viață spirituală înaltă. Astăzi, Mănăstirea Sâmbăta se identifică cu vrednicul părinte Arhiman-drit Teofil Părăian, mare personalitate spirituală și duhovnic al mănăstirii, care a fost mereu primitiv și plin de dragoste cu toți cei ce călcau pragul acestui sfânt locaș. Era suficient să stai de vorbă cu el cât de puțin, și să îți dai seama că acest om, cu un destin cu totul special în istoria neamului nostru, deținea un adevărat tezaur legat de istoria mănăstirii și de viața marilor duhovnici sau nevoitori care s-au perindat pe aici.

Părintele Teofil Părăian sublinia:

„Reconstrucția și reorganizarea mănăstirii a început cu trei oameni mari, în vre-

mea vrednicului de pomenire mitropolitului Nicolae Bălan: Părintele Nicolae Mladin (viitorul mare mitropolit de mai târziu), Părintele Serafim Popescu și Părintele Arsenie Boca; între aceștia, demn de luat în seamă este faptul că primul care a slujit ca preot a fost Părintele Serafim Popescu”¹.

Cei trei au pus bazele reorganizării printr-o muncă asiduă, reușind în foarte scurt timp să revigoreze viața duhovnicească atât din mănăstire, cât și din împrejurimi. Despre cei trei „oameni mari” cum îi numea Părintele Teofil, nu există foarte multe mărturii scrise; știm însă cu certitudine că doi dintre ei, Părintele Arsenie Boca și respectiv Mitropolitul Nicolae Mladin s-au remarcat și s-au impus în conștiința neamului nostru prin activitatea deosebită pastoral-misionară.

Lucrarea de față vine ca o completare a primului volum dedicat Părintelui Serafim Popescu și încearcă să scoată la lumină viața și spiritualitatea celui de-al treilea mare slujitor de la începutul acestei mănăstiri, care s-a identificat oarecum cu opera de reconstrucție și reorganizare de aici și care, deși a rămas oarecum în umbra celor doi amintiți mai sus, prin smerenia, dragostea și jertfelnicia sa, se ridică cel puțin la nivelul lor.

¹ Teofil Slevaș, *Convorbire cu Arhim. Teofil Părăian*, înregistrare audio efectuată la Mănăstirea Sâmbăta, februarie 2009.

Cei care l-au cunoscut pe Părintele Serafim Popescu îl identifică cu un „sfânt” contemporan; nu doar oamenii simpli din Ținutul Făgărașului sau de la Sibiu la Brașov și până departe în Moldova, ci chiar și preoții și duhovnicii care au crescut la umbra lui și care mai apoi au devenit vrednici stareți sau ierarhi de elită în Biserica Ortodoxă Română și în Sfântul Sinod. Prin aceștia, numele părintelui a depășit granițele țării noastre, el fiind pomenit și mai ales cuvintele sale fiind rostite în multe biserici din întreaga lume.

Totodată, lucrarea de față completează aspectele vieții și mai ales cele ale spiritualității acestui om plin de evlavie sfântă, „**un om de care s-au bucurat oamenii**”, așa cum îl descria Părintele Teofil Părăian, ori de câte ori avea ocazia². Tot ce apare în acest volum reprezintă date autentice, mărturii, fotografiile sau alte materiale, prin care pot fi zădărnice cât mai fidel imaginea reală și personalitatea acestui mare preot și duhovnic contemporan, ridicat de acum în rândul sfinților.

Calde mulțumiri celor care și-au deschis sufletul și inima în memoria bunului părinte Arhimandrit Serafim Popescu.

²Teofil Părăian, *Amintiri despre duhovnicii pe care i-am cunoscut*, Cluj-Napoca, Editura Teognost, 2003, p. 172.

PARTEA I VIATA

Totoi – sat binecuvântat, izvor de sfințenie

 proape de vechiul Apulum, pe malul stâng al râului Mureș, cu secole în urmă, s-a oprit un grup de plutași care au ales acest ținut pentru a-și întemeia o frumoasă comunitate, numită *Tutai* (plutaș), iar mai târziu Totoi. Aici, s-au perindat câteva generații care, încă de la început și-au ridicat o bisericuță, cu mijloace rudimentare, iar în jurul ei și-au depus confrății care au plecat din această lume. Astăzi, se mai păstrează o bucată de piatră, în cimitir, din vechea biserică.

Mai târziu, cu multă trudă, comunitatea s-a mobilizat, ridicând două locașuri de cult: unul greco-catolic în anul 1881, potrivit cu numărul mic de credincioși din sat, locaș părăsit căruia timpul i-a șters urmele, păstrându-se astăzi doar câteva morminte; iar altul, din materialele vechiului locaș ortodox din cimitir, mult mai impozant, care se vede și astăzi în centrul satului, zidit în anul 1893. Aici a început sfințenia multor credincioși care și atunci, ca și astăzi, cu evlavie calcă pragul

bisericii spre a primi harul divin mântuitor. Tot aici s-au regăsit în unitate toți credincioșii chiar și după 1948, neexistând dispute confesionale, parohii de aici știind cu înțelepciune să conducă poporul, cu pace, spre mântuire.

Aici a început viața bunului părinte Serafim.

Părintele Serafim Popescu a văzut lumina zilei la data de 27 octombrie 1912. Familia sa era formată din 7 membrii: părinții Nichifor și Ecaterina (Cătălina) și cei 5 copii: Lucreția, Ioan, Nicolae, Dumitru și Mariți. Această familie binecuvântată era caracterizată de armonie și credință, așa cum era de fapt orice familie din spațiul satului românesc la începutul secolului al XX-lea.

Copilăria celor cinci a fost una fericită, marcată de munca pe lângă casa părintească și completată de jocul și voia bună petrecute pe luncile Mureșului și împrejurimile satului. Încă din copilărie, unul dintre copii, Dumitru, s-a remarcat prin ascultare și viață curată, atât față de părinți, cât și față de semenii.

Copilul Dumitru era de o cumițenie dezarmantă, privit de tovarășii săi și de educatori cu stimă și respect pentru faptul că încă de atunci nu se desprindea de cartea de rugăciuni. Chiar și acum, cei puțini care mai trăiesc și au făcut parte din copilăria lui mărturisesc despre unchiul și străbunul lor că Dumitru (Părintele Serafim) era un copil special,

cuminte, blând, credincios, rugător și bisericos, caracter ce uimea pe toți credincioșii.

Un lucru inedit mărturisit de o nepoată a sa, pe numele Eugenia Cernău, a fost faptul că în școala primară, la un moment dat, se făceau dansuri populare în care erau antrenați toți elevii. Astfel, între ceilalți copii, a fost așezat și elevul Dumitru alături de o colegă cu care trebuia să interpreteze un dans popular. Deși a refuzat, a fost obligat să urce pe podiumul de dans, însă, atunci când ceilalți jucau pe ritmurile muzicii, Dumitru se lăsa jos, refuzând efectiv dansul, astfel încât până la urmă i s-a respectat dorința și a fost lăsat în pace. Acest lucru, subliniază nepoata Eugenia, nu-l făcea însă de rușinea colegilor, ci, așa cum mărturisea și fraților de acasă și în special mamei, nu putea să joace, întrucât mergea la biserică și asculta viața și suferința Mântuitorului și era atât de impresionat și afectat, încât considera o ofensă față de Dumnezeu dansul și jocul popular³.

Așa i-a fost toată perioada copilăriei, plină de bucurie și sobrietate în același timp, marcată de un fel de izolare spirituală; totodată evita lucrările sau distracțiile în comun și prefera înstrăinarea de copii sau tineri, regăsindu-și liniștea în rugăciune și având gânduri de călugărie încă de mic.

³ Teofil Slevaș, *Convorbire cu Eugenia Cernău*, înregistrare audio, septembrie 2009.